Pasarofça Antlaşması ve Lale Devri'nin Devlet ve Toplum Hayatına Etkileri (TAR.11.1.2)

TAR.11.1.2. Lale Devri'nde Osmanlı devlet ve toplum hayatında meydana gelen değişimi tarihsel bağlamı içerisinde yorumlayabilme. · Pasarofça Antlaşması'nın (1718) Osmanlı dış politikasında yarattığı değişimi ve geçici elçiliklerin önemini açıklar. · Lale Devri'nde matbaa, kültür, mimari, sağlık ve sanayi alanlarında yapılan yenilikleri ve Patrona Halil İsyanı'nın nedenlerini analiz eder.

HATIRLAYALIM

- 1718 Pasarofça Antlaşması ile Osmanlı Devleti Batı'nın askeri ve teknik üstünlüğünü kabul ederek barış siyasetine yönelmiştir.
- Yirmi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi'nin Paris elçiliği ve Sefaretnamesi Batı kurumlarının tanınmasında öncü rol oynamıştır.
- İbrahim Müteferrika ve Sait Efendi'nin gayretleriyle ilk sivil Osmanlı matbaası kurularak din dışı eserler basılmıştır.

1 EŞLEŞTİRME

Lale Devri'nde gerçekleştirilen ilkleri ve yenilikleri alanlarıyla eşleştiriniz.

b 1. İlk Sivil Matbaa

a 2. Geçici Elçilikler

c 3. Tulumbacılar Ocağı

a) Yirmi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi Paris'e gönderilerek Batı kurumları incelenmiştir.

b) İbrahim Müteferrika ve Sait Efendi tarafından kurularak din dışı eserler basılmıştır.

c) Yeniçerilerden seçilen erlerle ilk kez organize bir itfaiye teşkilatı kurulmuştur.

2 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Yirmi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi'nin kaleme aldığı 'Paris Sefaretnamesi' Osmanlı ıslahat tarihi açısından neden bir dönüm noktasıdır?

A Fransa Krallığı ile Avusturya'ya karşı kalıcı bir askeri ittifak belgesi.

B Avrupa'daki bilimsel icatların Osmanlı medreselerinde okutulmasını kesin.

C Batı'nın teknik, mimari, şehircilik ve eğitim kurumlarını ilk kez somut.

D Osmanlı maliyesinin bütünüyle Fransız tüccarlarının denetimine verilmesini.

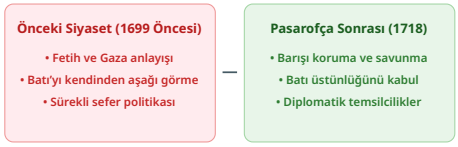
3 AÇIK UÇLU

Lale Devri'nde açılan geçici elçiliklerin Osmanlı diplomasisine en temel katkısı neydi?

Avrupa'daki siyasi ve teknik gelişmeleri yerinde.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

1718 Pasarofça Antlaşması'nın imzalanması Osmanlı Devleti'nin dış politikasında nasıl bir kırılma yaratmıştır?

A Batı'nın askeri üstünlüğü kabul edilmiş ve fetih yerine barışı koruma.

B Avrupa devletleriyle tüm diplomatik temaslar kesilerek sınır kapıları.

C Kuzey Afrika eyaletleri üzerindeki Osmanlı egemenliğinden tamamen feragat.

D Donanma faaliyetleri sonlandırılarak sadece kara ordusunun tüfek üretimine.

5 BOŞLUK DOLDURMA

Lale Devri ıslahatlarına ait aşağıdaki cümlelerde boşlukları uygun kavramla tamamlayınız.

Matbaa | Sefaretname | Pasarofça

1. Lale Devri'ni başlatan barış antlaşması 1718 yılında imzalanan ___Pasarofça___ Antlaşması'dır.
2. Yurt dışına gönderilen elçilerin gözlemlerini raporladıkları esere ___Sefaretname___ adı verilir.
3. Kültür hayatında devrim yaratan ilk Osmanlı sivil ___Matbaa___ tesisi 1727'de kurulmuştur.

6 ÇOKTAN SEÇMELİ

Osmanlı matbaasında dini eserlerin basımının yasaklanarak yalnızca sözlük ve tarih kitaplarının basılması neyi amaçlamıştır?

A Halkın dini kitaplara ulaşmasını zorlaştırarak saray kütüphanelerinin.

B Geçimini el yazması eserlerle sağlayan kalabalık hattat esnafının.

C Yabancı dillerde yazılmış felsefi eserlerin tercüme edilmesini tamamen.

D Yalova'daki kâğıt fabrikasının yetersiz hammadde kapasitesini yabancı.

7 EŞLEŞTİRME

Lale Devri'nin önde gelen tarihi şahsiyetlerini üstlendikleri rollerle eşleştiriniz.

C 1. III. Ahmed

a 2. Nevşehirli Damat İbrahim

b 3. Nedim

a) Barış siyasetini yürüten ve kültür reformlarına öncülük eden sadrazamdır.

b) Dönemin neşeli saray ve köşk hayatını şiirlerinde lirik dille işleyen divan şairidir.

c) Lale Devri boyunca tahtta kalarak yenilikleri destekleyen Osmanlı padişahıdır.

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

İbrahim Müteferrika Matbaası'nda basılan ilk Türkçe eserin adı ve içeriği nedir?

A Vankulu Lugatı adıyla bilinen ve iki ciltten oluşan Arapça-Türkçe.

B Katip Çelebi'nin kaleme aldığı ve coğrafi keşifleri tanıtan Cihannüma adlı.

C Naime Tarihi adıyla basılan Osmanlı devletinin resmi vakanüvis kronik.

D Tuhfetü'l-Kibar adıyla deniz savaşlarını ve donanma teşkilatını anlatan.

9 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Lale Devri ıslahatlarının genel karakteri incelendiğinde hangi özgün nitelik göze çarpar?

A Devletin idari rejimini mutlakıyetten anayasal monarşiye dönüştürmeyi.

B Avrupa ordularının komutanlarını getirerek tüm birlikleri Fransızca.

C Askeri alandan ziyade sivil yaşam, kültür, sanat ve mimariye ağırlık veren.

D Toprak mülkiyetini köylüye devrederek tımar sistemini bütünüyle tasfiye.

10 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

1730 yılında patlak veren Patrona Halil İsyanı'nın ortaya çıkışında etkili olan temel toplumsal etken nedir?

A Matbaada basılan tarih kitaplarının medrese öğrencileri arasında boykot.

B Avrupa'dan getirilen çiçek aşısının halk tarafından dinen kabul görmemesi.

C Yeniçeri Ocağı'nın tamamen lağvedilerek yerine Nizam-ı Cedit ordusunun.

D Saray ve elitlerin lüks harcamalarına karşın halkın ağır vergiler ve.

11 BOŞLUK DOLDURMA

Lale Devri terimlerine ilişkin aşağıdaki cümlelerde boşlukları kavram bankasından seçiniz.

Sadrazam · Minyatür · Hattat

1. Kitapları el yazısıyla kopyalayarak geçimini sağlayan sanat erbabına **Hattat** denir.
2. Padişahtan sonra devletin en yetkili yürütme makamında oturan kişiye **Sadrazam** denir.
3. Perspektifsiz, gölgesiz ve geleneksel Osmanlı kitap resmi sanatına **Minyatür** adı verilir.

12 BOŞLUK DOLDURMA

Lale Devri kültür hayatına ait boşlukları uygun kavramla tamamlayınız.

Kütüphane · Çini · Tercüme

1. Doğu ve Batı klasiklerinin Türkçeye kazandırılması için kurulan kurula **Tercüme** heyeti denir.
2. III. Ahmed'in Topkapı Sarayı'nda kurduğu zengin kitaplık Enderun **Kütüphane** binasıdır.
3. Tekfur Sarayı'nda üretimi canlandırılmaya çalışılan seramik sanatı **Çini** atölyesidir.